

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Sveta o uvedbi programa „Evropa za državljane“ za obdobje 2014–2020

(COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP))

(2012/C 299/22)

Poročevalec: **g. GOBINŠ**

Evropska komisija je 19. marca 2011 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog uredbe Sveta o uvedbi programa "Evropa za državljane" za obdobje 2014–2020

COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP).

Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 27. junija 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 482. plenarnem zasedanju 11. in 12. julija 2012 (seja z dne 11. julija) s 140 glasovi za, 1 glasom proti in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) močno podpira prizadevanja za program "Evropa za državljane" ter njegove temeljne značilnosti: spodbujanje in podpora aktivnega udejstvovanja evropskih državljanov v političnem in javnem življenju, vzajemna solidarnost in sodelovanje, ki temeljita na skupnih vrednotah in evropski identiteti.

1.2 Aktivno državljanstvo zajema udejstvovanje državljanov, skupin državljanov in organizacij civilne družbe, zlasti socialnih partnerjev, pri pripravi politik (vertikalni dialog med civilno družbo in javnimi upravami) ter tudi njihovo povezovanje v mrežo in njihovo sodelovanje (horizontalni dialog). EESO pozdravlja, da obravnavani predlog predvideva podporo obeh vidikov, čeprav bi bilo treba natančneje določiti podrobnosti horizontalnega dialoga.

1.3 EESO na splošno podpira predlog Evropske komisije, vendar poziva k večji vključitvi Evropskega parlamenta, Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, Odbora regij in partnerjev strukturiranega dialoga v pripravo, spremljanje in vrednotenje programov. Mnenje zajema priporočila in konkretne spremembe, ki bodo zagotovile izboljšanje programa, tako da se bo še bolj približal državljanom in prilagodil njihovim potrebam.

1.4 Kot priznava tudi Evropska komisija, imajo trenutno institucije Evropske unije resne težave z legitimnostjo. Nizka raven zaupanja državljanov, ravnodušje in premajhno udejstvovanje v postopku odločanja v osnovi ogrožajo evropski ideal in

škodijo kakovosti odločitev ter dolgoročnemu razvoju Unije (¹). To škodi javni upravi na vseh ravneh, tj. lokalni, nacionalni, nadnacionalni in evropski. Finančna sredstva predlaganega programa za izvedbo potrebnega dela so nezadostna, zato je treba narediti vse, da se ta sredstva povečajo.

1.5 Program "Evropa za državljane" mora biti v skladu z demokratičnimi standardi, ki so zapisani v Lizbonski pogodbi, in jih mora podpirati, da se trdneje zasidrajo v Evropi, zlasti pri mehanizmi udejstvovanja in preglednosti iz členov 10 in 11 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Vendar pa bo program v celoti operativen le, če bodo institucije EU dejavno izpolnjevale svoje dolžnosti izvajanja zgoraj navedenih členov, zlasti pri pripravi zelenih knjig. Enako program nikakor ne sme nadomestiti nobene od zavez generalnih direktorats Evropske komisije glede njihovih lastnih finančnih sredstev ter tudi - bolj kot je že - na njihovem ustreznem področju ne more podpreti udejstvovanja državljanov, dialoga in partnerstev z vključitvijo državljanov.

1.6 EESO se tudi zaveda bojazni, ki so jih izrazile mnoge organizacije civilne družbe glede tega, da bi letni delovni programi lahko pretirano okrnili ali zameglili dolgoročne teme programa ali izključili možnost državljanov, da bi opredelili svoje prednostne naloge. Odbor deli te bojazni.

1.7 Sklop, ki je posvečen zgodovinskemu spominu, mora spodbujati skupno identiteto in vrednote. EESO pozdravlja v programu predlagano razširitev, ki vključuje spomin na žrtve

(¹) UL C 181, 21.6.2012, str. 137–142.

nacističnega in totalitarnega komunističnega režima, tudi po letu 1953, ter pomen družbe pri združevanju dolgo razdeljene Evrope.

1.8 EESO poudarja potrebo po podpori trajnostnega, vsebinskega in čim bolj strukturiranega udejstvovanja državljanov na vseh ravneh in v vseh fazah postopka odločanja.

Zato EESO poleg zgoraj navedenega predlaga naslednje:

- Treba je dati prednost donacijam, ki podpirajo strukturne spremembe, udejstvovanje državljanov in ohranjanje institucionalnega spomina, ter zagotoviti, da v programu med zdajšnjim in prihodnjim proračunskim obdobjem ni prekinitve. Po potrebi bi bilo treba določiti prehodno obdobje, da se zagotovi uresničitev ciljev v tem obdobju.
- Glavna merila za izbiro programa morajo temeljiti na evropski razsežnosti in sodelovanju državljanov pri vprašanjih, povezanih z Evropsko unijo, in ne na izvajanju na evropski ravni. Treba je tudi predvideti možnost donacij za sodelovanje v postopku odločanja EU na nacionalni ravni.
- V usmerjevalno skupino programa je treba vključiti predstavnike EESO, Odbora regij in partnerje strukturiranega dialoga ter poenostaviti upravljanje projektov, zlasti sistem vrednotenja, ob tem pa ohraniti potreben nadzor.
- Prostovoljno delo je treba priznati kot sofinanciranje. Poleg tega je treba predvideti posebno podporo ali posebno kategorijo manj obširnih projektov za države članice, v katerih so razmere na področjih, povezanih s ciljem programa, v zvezi z dejavnostmi civilne družbe še posebej nenaklonjene oziroma v katerih je udejstvovanje majhno.
- Kadar je predlagatelj projekta javna uprava, agencija ali kakršen koli drug organ, ki največji del svojih finančnih sredstev prejema iz davkov, prispevkov ali podobnih plačil, je treba predvideti obvezno partnerstvo z vsaj eno organizacijo civilne družbe. Treba je predvsem spodbujati sodelovanje vzhod-zahod pri partnerstvih med mesti ali pri drugih projektih.

2. Splošne ugotovitve – vsebina programa

2.1 Program "Evropa za državljane" mora prispevati h konkretnemu uveljavljanju demokratičnih standardov, zapisanih

v Lizbonski pogodbi, zlasti v členih 10 in 11 PEU, na terenu. Evropska državljanska pobuda je zgolj ena od možnosti za sodelovanje, ki jo predvideva Pogodba, preostale morajo slediti kmalu. Ta program bo tudi uspešen, če si bo EU bolj prizadevala izpolnjevati politične dolžnosti, ki so podrobno navedene v drugih mnenjih EESO, zlasti potrebo po pripravi zelenih knjig o udejstvovanju državljanov.

2.2 Trenutno je edina izrecno omenjena pravna podlaga predloga člen 352 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ⁽²⁾. EESO poziva, da se pojasni, kateri členi pogodb so tisti, v katerih so začrtani cilji, ki jih mora program doseči. Treba bi bilo izpostaviti predvsem člena 10 in 11 PEU ter člen 15 PDEU ⁽³⁾. Poleg tega obrazložitveni memorandum navaja člen 39 Listine o temeljnih pravicah, ki predvideva pravico voliti in biti voljen na volitvah v Evropski parlament, vendar se ne sklicuje na druge ustrezne člene te listine, kot so člen 11 (svoboda izražanja in obveščanja), člen 12 (svoboda zbiranja in združevanja), člen 41 (pravica do dobrega upravljanja) in členi od 20 do 26, ki predvidevajo zlasti enakost pravic posameznikov in različnih družbenih skupin ter zaščito teh pravic ⁽⁴⁾. Vendar je treba pojasniti, da ta program ne more biti edini ali glavni instrument za uresničevanje zgoraj navedenih ciljev.

2.3 EESO poudarja, da sta udejstvovanje in aktivno državljanstvo univerzalna in nedeljiva vrednota in da so vse ravni javne uprave (lokalna, nacionalna in evropska) med seboj povezane. Številne odločitve glede Evropske unije vplivajo na lokalno in nacionalno raven. Prav te ravni so tudi tiste, ki spodbujajo odločitve EU in prispevajo k njihovi pripravi. Program mora odsevati to realnost in treba je najti potrebne vire v ta namen, ob tem pa mora prednostna naloga ostati evropska razsežnost, ne glede na raven nosilca projekta (nacionalno ali evropsko). Takšne ukrepe je treba uresničiti tudi brez nadnacionalnih partnerjev. S povečanjem finančnih sredstev je zaželeno podpreti tudi nosilce projektov sodelovanja pri postopku odločanja EU, ki delujejo na lokalni ravni.

2.4 Odbor ugotavlja, da so dejavnosti organizacij civilne družbe posebno pomembne v času krize. V številnih primerih sta jih ta ter pomanjkanje razpoložljivih sredstev vsekakor zelo močno prizadela. Zato imajo dolgoročne upravne donacije še posebej pomembno vlogo v programu, prav tako pa tudi podpora strukturiranemu dialogu in t.i. organizacijam v vlogi "psa čuvaja" ter sodelovanje pri reševanju aktualnih evropskih vprašanj. Program mora zlasti podpreti tudi ukrepe, pridobljena znanja in izsledke pobud evropska leta od leta 2011 do 2013 ter tudi priporočila civilne družbe, med drugim priporočila socialnih partnerjev.

⁽²⁾ COM(2011) 884 final.

⁽³⁾ UL C 83, 30.3.2010.

⁽⁴⁾ UL C 83, 30.3.2010.

2.5 Aktivno državljanstvo in udejstvovanje državljanov sta logično povezana z dejavnostmi, ki spodbujajo izmenjavo informacij in zamisli ter tudi razmislek o skupni identiteti, vrednotah in zgodovini. EESO pozdravlja razširitev, ki je v okviru programa predlagana v sklopu, posvečenem zgodovinskemu spominu, ter vključuje spomin na žrtve nacističnega in totalitarnega komunističnega režima, tudi po letu 1953. Treba je podpreti tudi javno razpravo, ki bi v prihodnosti spodbudila celovitejše poznavanje in poučevanje evropske zgodovine, s poudarjanjem pomena družbe pri združevanju dolgo razdeljene Evrope. Posebno pozornost je treba nameniti zgodovinskemu spominu mladih, ki je temelj za skupno prihodnost, svobodo in blaginjo EU.

2.6 EESO poudarja, da je treba v projekte in dejavnosti, ki se razvijajo v okviru programa "Evropa za državljane", zlasti v partnerstva med mesti, obsežneje vključiti državljane in ne le uradnike in uslužbenke institucij. Kadar je predlagatelj projekta javna uprava, agencija ali kakršen koli drug organ, ki največji del svojih finančnih sredstev prejema iz davkov, prispevkov ali podobnih plačil, je treba predvideti obvezno partnerstvo z vsaj eno organizacijo civilne družbe. Treba je predvideti posebno podporo razvoju novih partnerstev, predvsem partnerstva vzhod-zahod.

3. Posebne ugotovitve

Usklajevanje programa "Evropa za državljane" z drugimi programi

3.1 EESO pozdravlja spremembe prvotnega predloga, ki predvidevajo boljše sodelovanje in usklajevanje programa "Evropa za državljane" z drugimi programi, zlasti v zvezi s sosedsko politiko. V skladu s členom 11 predloga za uresničevanje ciljev strategije Evropa 2020 je potrebno tudi boljše usklajevanje s pobudo Interreg in programi na področju medijev in mladih.

3.2 EESO priporoča, da se nemudoma uvede usklajeno zagotavljanje informacij glede programa "Evropa za državljane" in drugih programov EU, da se lahko vsak državljan na enotni spletni strani seznanj z vsemi možnostmi, ki jih ima na voljo. Na podlagi izsledkov javnega posvetovanja⁽⁵⁾, ki ga je opravila Komisija, je razvidno, da državljani niso vedno točno seznanjeni z vrstami dejavnosti, ki jih v glavnem podpirajo posamezni programi. Posebno pozornost je treba posvetiti mladim.

3.3 Kot je to že navedel v enem od prejšnjih mnenj, Odbor poziva k znatnemu izboljšanju usklajevanja, na primer z oblikovanjem stalne medinstitucionalne celice za vprašanja v zvezi z aktivnim državljanstvom in udejstvovanjem, ki bi jo sestavljali predstavniki različnih generalnih direktoriatov Evropske komisije in drugih institucij EU⁽⁶⁾.

Finančni vidiki

3.4 Financiranje programa je popolnoma nezadostno. Ne glede na zavedanje, da je v razmerah zdajšnje krize povečanje proračuna programa "Evropa za državljane" finančni in politični izziv, EESO vztraja pri resnično ključnem pomenu tega programa in ugotavlja, da bi načeloma bilo treba večkrat pomnožiti njegova finančna sredstva, ki zdaj niso primerna za zagotovitev otipljivih rezultatov na evropski ravni⁽⁷⁾ in nad katerimi so razočarani tudi potencialni avtorji projektov. Zaradi sedanjih sredstev se lahko pojavijo vprašanja glede pomena, ki se v postopku odločanja pripisuje udejstvovanju družbe, in zmožnosti nosilcev odločanja držati obljube glede izvajanja Lizbonske pogodbe.

3.5 Odbor poziva k razmisleku o načinu dodelitve dodatnih sredstev programu "Evropa za državljane" predvsem iz virov, ki v okviru drugih programov med programskim obdobjem niso bili uporabljeni.

3.6 Da bi zagotovili obsežno in vključujoče sodelovanje pri programu in ne bi diskriminirali manjših organizacij ali organizacij, ki razpolagajo s šibkimi finančnimi viri, ter bi izboljšali učinkovitost in prepoznavnost tega programa v Evropi, EESO priporoča, da se podprejo tudi manjši projekti izkazano evropsko razsežnostjo. Glede na obstoječi program je treba zlasti za pripadnike civilne družbe znižati spodnjo mejo za njihov proračun in obseg sofinanciranja, povečati predfinanciranje, odpraviti obveznost sodelovanja s tujim partnerjem ter zmanjšati upravne obremenitve, ob tem pa, kjer je to potrebno, ohraniti nujno spremljanje. V novem obdobju programa je treba organizacijam državljanov in civilne družbe zagotoviti možnost, da za svoje projekte vložijo zahtevke za donacije v manjših zneskih, tako da organizaciji sami v okviru sofinanciranja ni več treba vlagati na desetisoče eurov. Povprečen znesek, ki je trenutno predviden za posamezen projekt, je 80 000 EUR, kar sproža bojazni. Pri načrtovanju programa je treba pozorno oceniti in odpraviti tudi druge vidike, zaradi katerih bi lahko določbe programa povzročile diskriminacijo nekaterih nosilcev projektov ali ciljnih skupin.

3.7 EESO poziva Evropsko komisijo, naj razmisli, kako dodeliti posebno pomoč ali oblikovati posebno kategorijo za manj obsežne projekte v državah članicah, v katerih je dejavnost organizacij civilne družbe na področjih, povezanih s ciljem programa, še posebej ogrožena ali pa je sodelovanje v njih majhno.

3.8 V okviru novega programskega obdobja je treba najti način, kako prostovoljno delo upoštevati kot del uporabljenega sofinanciranja⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Izsledki spletnega posvetovanja, ki ga je opravila Evropska komisija (2010–2011).

⁽⁶⁾ UL C 28, 3.2.2006, str. 29–34.

⁽⁷⁾ Glej opombo 6.

⁽⁸⁾ UL C 325, 30.12.2006, str. 46–52.

3.9 Okrepitev delovanja in vrednot državljanov med novo generacijo Evropejcev je izziv in naloga, odločilna za prihodnost EU. EESO Evropsko komisijo tudi poziva, naj preuči možnost uvedbe več mladinskih projektov, ki ne potekajo v okviru programa "Erasmus za vse", v okviru programa "Evropa za državljane", zlasti mladinske projekte v okviru pobude Mladi. Projekti z namenom spodbujanja družbene odgovornosti podjetij bi lahko bili prav tako nov tematski element.

Vodenje in upravljanje programa

3.10 Zaželeno je decentralizirano upravljanje programa, zlasti za manjše projekte, omenjene v točki 3.6. Komisija si v promoviranju zadevnega programa⁽⁹⁾ že zdaj prizadeva kar najbolj vključiti predstavnštva Komisije v državah članicah, vendar je treba preučiti možnosti razvoja sodelovanja predstavnikov ali drugih struktur na nacionalni ravni, tudi pri vodenju različnih sklopov programa. Obveščanje javnosti in upravljanje programa sta dopolnilni dejavnosti. Druga rešitev bi bila, da se predvidi možnost izvedbe več manjših projektov z uporabo globalnih donacij.

3.11 Upravljanje programa mora biti popolnoma odprto in pregledno. EESO pozdravlja posvetovanja Evropske komisije, ki jih je že opravila v okviru programa. Vendar pa je treba glede na posebno naravo programa omogočiti možnost sodelovanja predstavnikov Odbora regij, EESO in partnerjev strukturiranega dialoga pri delu upravljalnega odbora programa, tako da se jim zagotovi status strokovnjaka, polnopravnega člana, opazovalca, aktivnega opazovalca ali podoben status, oziroma se ustanovi medinstitucionalna delovna skupina (formalna ali neformalna), namenjena oblikovanju letnega programa. Takšne določbe bodo omogočile izvajanje zamisli o partnerstvu in učinkovito izmenjavo informacij že v zgodnji fazi postopka odločanja. Poleg tega morajo biti ti predstavniki tesno vključeni v vse faze vrednotenja programa in njegovega nadaljnjega razvoja⁽¹⁰⁾.

3.12 Treba je odpraviti tveganja, na katera je v zvezi z letnimi prednostnimi nalogami delovnega programa, kratkoročnimi ukrepi ali posameznimi pobudami opozorila civilna družba, saj ta ne smejo zamegliti ali enostransko omejiti temeljnih ciljev programa. Civilni družbi je treba dati možnost, da sama za svoje projekte določi ustrezne teme, ki upoštevajo te cilje.

3.13 EESO vztraja pri vzpostavitvi sistema vrednotenja projektov v dveh fazah. Število zavrženih zahtevkov zaradi nezadostnega financiranja je prepričljivo. Dejansko je zgolj približno eden od dvajsetih projektov dobil podporo iz različnih sklopov programa. Ta v organizacijah, ki prosijo za finančno pomoč, ne bi smel povzročiti zapravljanja sredstev, kar bi jim

škodilo in bi bilo v nasprotju z njihovimi temeljnimi cilji. Treba bi bilo tudi uvesti več rokov za predložitev projektov.

3.14 V zvezi z načrtovanjem upravnih izdatkov programa, ki se zdijo pretirani, saj dosegajo približno 11 % proračuna, predvidenega za celoten program, EESO poziva k upoštevanju analize stroškov in koristi⁽¹¹⁾ ter rešitev, predlaganih v tem mnenju, za zmanjšanje stroškov, predvsem prek globalnih donacij, sistema vrednotenja v dveh fazah itd.

3.15 EESO priporoča, da se kontaktne točke za program "Evropa za državljane" nemudoma vzpostavijo v državah članicah, kjer jih še ni, in da se njihove dejavnosti in prepoznavnost povečajo.

Učinkovitost, trajnost in donos glede na vložene vire

3.16 Kot priznavajo tako Evropska komisija kot tudi mnogi predstavniki civilne družbe, ki so sodelovali na njenem posvetovanju⁽¹²⁾, bi moral biti program v prihodnosti tesneje vezan na dejanski postopek odločanja in na evropski politični časovni okvir. EESO pozitivno ocenjuje, da je eno od meril za rezultate, določene za nov program, število in kakovost teh političnih pobud, ki so nastale zaradi dejavnosti, ki jih je program podprl. Zato program lahko spodbuja izvajanje člena 11 PEU. Hkrati EESO pozdravlja zahtevo Komisije glede izmenjave dobrih praks in zbiranja zamisli na področju sodelovanja družbe⁽¹³⁾.

3.17 Vsi ukrepi, ki jih podpira program, bodo morali zagotoviti zanesljive, trajne in čim vidnejše rezultate, primerne za konkretno uporabo. Te rezultate bo treba zagotoviti tudi tako, da se organizirajo razprave, kratka srečanja z državljani in se razvijejo vzajemni stiki. Del dogodkov predsedovanja bi se na primer lahko preoblikovalo v redne forume za razpravo med civilno družbo in institucijami EU.

3.18 EESO priporoča, da se predvsem na evropski, a tudi na nacionalni ravni zagotovi boljša dostopnost donacij, saj so ravno donacije tiste, ki organizaciji omogočajo razvoj vseh pristojnosti, okrepitev njenih zmogljivosti za sodelovanje pri pripravi politik in hitro odzivanje na nove izzive⁽¹⁴⁾. Nasprotno pa so donacije projekta pogosto usmerjene na posebne pobude in pogosto je prek slednjih težje zagotoviti trajnost, institucionalni spomin in kakovost ukrepov. Treba je preveriti povprečne

⁽¹¹⁾ Na podlagi sedanjega predloga Evropske komisije bo globalni proračun programa "Evropa za državljane" za obdobje 2014–2020 znašal 229 milijonov EUR, od katerih bo 206 milijonov EUR neposredno namenjenih ukrepom, izvedenih v okviru programa, in 23 milijonov EUR izdatkom upravne narave. Glej priložo dokumenta COM(2011) 884 final.

⁽¹²⁾ Izsledki spletnega posvetovanja, ki ga je opravila Evropska komisija (2010–2011).

⁽¹³⁾ COM(2011) 884 final.

⁽¹⁴⁾ Glej tudi Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko Unije, Direktorat D za proračunske zadeve; Financiranje nevladnih organizacij (NVO) iz proračuna Evropske unije (študija), začasna različica, 2010.

⁽⁹⁾ COM(2011) 884 final.

⁽¹⁰⁾ Glej opombo 6.

zneske, število projektov in druge kazalnike, ki so predvideni v prilogi k sedanjemu predlogu. Zaradi teh točk manjše organizacije ne smejo biti diskriminirane s finančnega ali upravnega vidika na podlagi uporabe visokih mejnih vrednosti pri sofinanciranju ali drugih vidikov. Bolj pametno bi bilo, da se mejne vrednosti ne bi določile ali pa bi se določil manjši minimalni znesek glede na obseg teh donacij, da bi se tako povečalo število upravičencev donacij ali podaljšalo trajanje dodeljene podpore.

3.19 Kadar gre za zanesljive partnerje, so predvsem potrebne dolgoročne strukturne pomoči. Zaželeno je tudi, da se podaljša maksimalno trajanje projektov, če to zahteva njihova narava.

4. Dodatna priporočila za predloge, ki jih je predstavila Evropska komisija

Te spremembe predstavljajo stališče EESO o nekaterih ključnih vidikih programa. Da bi upoštevali pripombe, navedene v prvem delu, in zagotovili notranjo skladnost besedila, bi bilo morda treba v besedilo predloga, njegovega obrazložitvenega memoranduma in priloge vključiti še druge spremembe.

4.1 EESO priporoča, da se v četrti uvodni izjavi preambule besedilo: "evropska državljanska pobuda zagotavlja edinstveno priložnost, ki državljanom omogoča neposredno sodelovanje pri razvoju zakonodaje EU ⁽¹⁵⁾" dopolni ali črta, saj lahko sproži dvom o izvajanju drugih določb Lizbonske pogodbe.

4.2 V četrti uvodni izjavi preambule EESO predlaga, da se besedilo "prek nadnacionalnih [dejavnosti] in [dejavnosti] na ravni Unije" nadomesti z naslednjim: "prek nadnacionalnih [dejavnosti] in [dejavnosti] na ravni Unije ter ob spoštovanju evropske razsežnosti na nacionalni ravni" v skladu s točkama 2.3 in 3.6 tega mnenja.

4.3 V deseti uvodni izjavi preambule EESO poziva, da se beseda "nadmacionalne" nadomesti z "programa", v skladu s točkama 2.3 in 3.6 tega mnenja.

4.4 EESO predlaga, da se štirinajsta uvodna izjava preambule dopolni takole: "v sodelovanju s Komisijo in državami članicami, Odborom regij, Evropskim ekonomsko-socialnim odborom, partnerji strukturiranega dialoga in posameznimi predstavniki evropske civilne družbe".

4.5 V šestnajsti uvodni izjavi preambule EESO predlaga, da se besedilo "neposredno povezani s politikami EU" in "pri obli-

kovanju politične agende EU" nadomesti z naslednjim: "neposredno povezani s politikami, ki se nanašajo na vprašanja v zvezi z EU," in "pri oblikovanju politične agende o vprašanjih v zvezi z EU".

4.6 Za dejansko upoštevanje pripomb, predstavljenih v točki 3.13 tega mnenja, EESO priporoča, da se drugi stavek šestnajste uvodne izjave preambule dopolni z besedilom: "ter tudi z izbiro predlogov projektov v dveh fazah".

4.7 EESO predlaga, da se prvi člen predloga spremeni tako: [z] globalnim ciljem: "spodbujanja evropskih vrednot in identitete". Pojem "evropske vrednote in identiteta" je širši in bolj vključujoč. Te spremembe je treba uvesti tudi v drugih delih predloga.

4.8 EESO poleg tega priporoča, da se v prvem členu besede "na ravni Unije" nadomesti z besedilom: "pri zadevah in vprašanjih v zvezi z Unijo" glede na zgoraj navedene pripombe, da se potrdi, da je udeleževanje državljanov nedeljiv pojem ter da se o vprašanjih v zvezi z EU ne odloča zgolj na ravni Unije.

4.9 EESO priporoča, da se v členu 2(2) besedilo: "na ravni Unije" nadomesti z besedilom: "pri zadevah in vprašanjih v zvezi z Evropsko unijo" ter se stavek: "z razvojem njihovega razumevanja postopka oblikovanja politik Unije" nadomesti z besedilom: "z razvojem njihovega razumevanja postopka oblikovanja politik o vprašanjih v zvezi z Evropsko unijo in njihovim večjim vključevanjem".

4.10 EESO priporoča, da se člen 3(2) dopolni in spremeni tako:

- (3) podpora organizacijam, ki so v splošnem evropskem interesu ali imajo izrecno evropsko razsežnost,
- (4) grajenje skupnosti in razprave o državljanskih vprašanjih, ob vključevanju ciljne javnosti prek uporabe interneta, IKT in/ali družbenih medijev ter s krepitvijo evropske razsežnosti prek drugih kanalov in načinov komuniciranja,
- (5) dogodki na ravni Unije v posebnih in upravičenih primerih, - Utemeljitev: dogodki, organizirani na ravni Unije, nimajo vedno dodane vrednosti, saj pogosto vključujejo državljane, ki so že informirani in angažirani, ko gre za evropska vprašanja, rezultati pa ne upravičujejo visokih stroškov, potrebnih za organizacijo.

⁽¹⁵⁾ Glej opombo 13.

- (7) refleksija/razprave o skupnih vrednotah, pa tudi o prihodnosti državljanstva Unije in možnosti udejstvovanja v zvezi s tem,
- (8) pobude za večjo ozaveščenost o institucijah EU in njihovem delovanju, državljanskih pravicah in predvsem demokratičnih pravicah ter o postopku oblikovanja politik, zlasti politik EU, na nacionalni ravni. Pri teh pobudah se je treba osredotočiti na udejstvovanje državljanov pri oblikovanju politik in odločanju na različnih ravneh ali v različnih fazah,
- (11) podpora informacijskim/svetovalnim in upravnim strukturam programa v državah članicah,
- (12) nova alineja: donacije v regijah ali državah članicah upravičenkah, v katerih je dostop do virov za dejavnosti, ki so povezane s cilji programa, omejen ali pa je stopnja udejstvovanja državljanov pod povprečjem.

4.11 Glede člena 4 predloga EESO poudarja, da bi morala Komisija, če je le mogoče, odpraviti oddajo javnih naročil, ki najpogosteje privedejo do organizacije velikopoteznih in dragih kampanj obveščanja, ki pa so oddaljene od državljanov. Treba je zagotoviti, da so vse dejavnosti kar najbolj odprte za vse udeležence programa.

4.12 EESO priporoča, da se člen 6 dopolni v skladu s tem mnenjem, zlasti s točko 2.6.

4.13 Treba je predvideti črtanje določbe iz člena 8, na podlagi katere se vsako leto za program opredelijo nove prednostne naloge, ali pa omiliti besedilo tega člena.

4.14 EESO priporoča, da se člen 9 dopolni takole: "3. Treba je zagotoviti možnost aktivne udeležbe predstavnikov Odbora regij, Evropskega ekonomsko-socialnega odbora in partnerjev strukturiranega dialoga pri delu upravljalnega odbora programa, tako da se jim zagotovi status strokovnjaka, polnopravnega člana, opazovalca, aktivnega opazovalca ali podoben status, oziroma se ustanovi medinstitucionalna delovna skupina (formalna ali neformalna), namenjena oblikovanju letnega programa".

4.15 EESO priporoča, da se člen 10 dopolni takole: "Strani, navedene v členu 9 predloga, je treba obsežno vključiti v vse faze vrednotenja programa in njegovega nadaljnega razvoja".

4.16 EESO predlaga, da se člen 14(2) dopolni tako: "redno poroča Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij". EESO priporoča, da se na začetku člena 14(3) dodata besedi "med drugim".

4.17 EESO predlaga, da se poglavje 2 priloge ("upravljanje programa") dopolni, tako da se navede, da se pričakuje in je v upravljanje različnih sklopov programa zaželeno vključiti predstavništva Evropske komisije v državah članicah ali druge strukture na nacionalni ravni, ki bi jih Komisija ocenila za sposobne sodelovanja.

4.18 Glede meril za vrednotenje, navedenih v Prilogi, EESO še posebej poudarja in vztraja, da je treba zagotoviti okrepljene finančne zaveze v državah in regijah, v katerih so viri, namenjeni uresničevanju ciljev programa, omejeni ali nedostopni ali pa je v njih na podlagi kazalnikov razvidno šibko udejstvovanje.

4.19 V točki 2.2.1 ocene "finančnih posledic zakonodajnega predloga" EESO ostro zavrača navedbo, da je sodelovanje majhnih in srednje velikih organizacij vir tveganja pri upravljanju, in tudi priporoča, da se ta navedba takoj črta. V skladu z zgoraj navedenimi pripombami je treba omeniti, da so tovrstna združenja še posebej primerna za udejstvovanje državljanov in da jih je treba na vse načine spodbujati k sodelovanju v programu, zlasti z olajšanjem predložitve vlog za projekte in njihovega upravljanja, z znižanjem minimalne mejne vrednosti, dovoljene za njihov proračun, in tako da ni potrebno sodelovanje tujega partnerja, če to ni objektivno nujno, ali pa z zmanjšanjem obsega sofinanciranja.

4.20 EESO priporoča, da se ponovno preučijo število projektov, določeno v prilogah za različne dejavnosti, ter njihove stopnje financiranja, tako da se upoštevajo prej navedene zahteve iz tega mnenja, da bi bili bolj dostopni majhnim in srednje velikim organizacijam, ali da se uvede več kategorij, posebej namenjenih manj obsežnim projektom, tako da se zanje predvidi boljši dostop do donacij za poslovanje, podaljšanje rokov, ki jih morajo spoštovati itd.

V Bruslju, 11. julija 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON